

Nr. 149 - januari-februari 1999

In dit tijdperk van globalisering wordt het moeilijk om de betekenis van de term "territorium" goed te omschrijven. Nu de natiestaat lijkt te bezwijken onder de toenemende druk van naar wereldkapitaal hunkerende multinationale bedrijven, wordt het moeilijk om die term nog exclusief te verbinden aan de autoriteit van de nationale staat.

Rond die politieke en sociologische realiteit brengt DAS een dossier. Een essayist, een sciencefictiondeskundige, een mediaspecialist, een sociologe (allen uit de VS) en Vlaamse redactiewerkers onderzoeken de actuele ontwikkelingen vanuit verschillende invalshoeken.

Nr. 150 - april-mei-juni 1999

"In zijn oorspronkelijke hippocratische betekenis duidde de term "hysterie" op een lichamelijke ziekte, meestal geassocieerd met vrouwelijke patiënten". In dit themanummer wordt het medisch concept verruimd door verbanden te zoeken met de modernisering, de cultuur en de beeldtaal. Zo waren de geboorte van de spoorweg en de cinema nauw verwante gebeurtenissen. Beide ontdekkingen duidden op de obsessie van de moderne mens voor snelheid en verplaatsing. Het aan de ogen voorbijflitsen van zoveel beelden per seconde bracht nieuwe visuele ervaringen teweeg. Spoorongevallen veroorzaakten traumatische ervaringen en reacties. De symptomen - ook bij mannelijke slachtoffers - geleken sterk op wat destijds vastgesteld werd bij vrouwelijke hysteriepatiënten.

De technologische oorlog, de stress van het moderne stadsleven en de zintuiglijke storm van het urbane spektakel zorgden ervoor dat de mens zijn greep op de realiteit dreigt te verliezen. Er zijn dus duidelijke verbanden tussen hysterie en (moderne) cultuur. Men kan een nieuw kader schetsen voor diverse problematische genderrelaties, televisie, politiek, zelfhulp, cijfermystiek en het einde van de eeuw. Daarrond presenteert DAS een cultuurhistorisch "diepteonderzoek".

Andere Sinema - Tweemaandelijks tijdschrift rond media
Centrum voor Beeldcultuur vzw
Meir 50 - 2000 Antwerpen

Brood en Rozen

Met de publicatie van een boek (Begeerte heeft ons aangeraakt), de organisatie van een tentoonstelling (Socialisme, sekse en seksualiteit) en een colloquium aan de Gentse universiteit besteedt AMSAB aandacht aan de relatie tussen klasse, gender en seksualiteit. Het eerste nummer van *Brood en Rozen* staat ook in het teken van dit project met bijdragen over Heksen en feminisme, pornografie en de haat-liefde verhouding tussen feminisme en socialisme.

Verder in dit nummer twee portretten: één van de Amerikaans-Belgische schrijfster May Sarton door Denise De Weerdts en één van Camille Huysmans als burgemeester van Antwerpen door de politicus-historicus Lode Hancké.

Brood en Rozen - Tijdschrift voor de Geschiedenis van
Sociale Bewegingen (driemaandelijks)
Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging
Bagattenstraat, 174, 9000 Gent,
tel. 09.224.00.79 - fax. 09.233.67.11

De gids op maatschappelijk gebied

Nr. 1, januari 1999

Minister Miet Smet wil werklozen op geregelde tijdstippen screenen om te kijken hoe werkwilgig ze wel zijn. De Gids kijkt hoe Miet Smet haar voorstel verdedigt en Maddie Geerts, nationaal secretaris van het ACV, ontwikkelt een tegenargumentatie. Boeiend. Guido Deraeck neemt andermaal het vreemdelingen- en migratiebeleid onder de loep. Openheid en verdraagzaamheid zijn een *conditio sine qua non* voor een humaan beleid, want "op racisme en xenofobie kan men geen samenleving bouwen".

Energie moet duurder, stelt Pierre Mélon, in een bijdrage met dezelfde titel. Immers de productie en consumptie van fossiele energie (petroleum, gas, uranium en steenkool) veroorzaakt een vervuilende uitstoot met zware gevolgen voor de volksgezondheid. Beheersing van het energieverbruik is noodzakelijk. Maar de regering heeft onvoldoende oog voor sociale en milieubekom-

mernissen. "De politieke wil en het besef van de sociale en economische voordelen van een betere aanpak blijven verstek geven."

Jan De Maeseneer en Kathleen Bogaert brengen een bijdrage over echelonnering in de gezondheidszorg. Ook op dat terrein ontbreekt het aan politieke besluitvorming om het goed gedocumenteerd scenario voor een "gestructureerde, geechelonnerde, kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare zorg" uit te voeren.

Nr 2 - februari 1999

Dr. Michel Callens, kabinetsmedewerker van minister Wivina Demeester, staat stil bij het debat over de niet-conventionele geneeswijzen. Voor hem vormt de officiële wetenschappelijk bewezen geneeskunde "een goede, maar onvolledige basis om geneeskunde uit te oefenen. Er is echter een ruimer denkkader nodig waarbinnen ook ruimte is voor andere dimensies van de arts-patiënt-ontmoeting". Callens pleit voor degelijk wetenschappelijk onderzoek van de niet-conventionele geneeskunde waarvoor hij een aanvullende rol ziet weggelegd en vraagt om een dialoog tussen de beoefenaars van verschillende methoden van geneeskunde.

"Was het orkest goed?" vraagt HIVA-medewerker Guy Van Gyes zich af wanneer hij een kritische bespreking wijdt aan de ACV-congrestekst over basissyndicalisme.

Marc Maes, medewerker van de studiedienst van het ACW, vraagt zich af of alle illegaal gebouwde huizen afgebroken moeten worden. Kunnen we toelaten dat mensen zonder papieren onderduiken in onze samenleving en ongemoeid gelaten worden, kunnen we verwachten dat schroomvol met auteursrechten omgesprongen wordt als de intellectuele eigendom via internet te grabbel wordt gegooid? M.a.w. kunnen we een gedoogbeleid gedogen en om hoogdringende redenen de verkeersregels aan onze laars lappen? Maes besluit dat "in de regelgeving, in de bewaking en in de sanctionering, de twee criteria van rechtvaardigheid en praktische redelijkheid (billijkheid) spelen. Op basis van rechtvaardig vergelijken zijn gedogen en gedogen twee. Een correcte overheids- en burgercultuur moet op termijn het gedogen bannen."

Ronald Janssen besluit met een aantal analyserende beschouwingen bij het Belgisch stabiliteitsprogramma 1999-2000.

Nr. 3 - maart 1999

Ethisch en duurzaam beleggen en ondernemen, het zijn thema's die hoe langer hoe meer opgang maken in Vlaanderen. Bankdirecteur Dirk Coeckelbergh en bedrijfsmanager Wim Vermeir komen tot het besluit dat ethiek en rendement kunnen samengaan. "Overwegen om toe te treden of langs de kant blijven staan blijft de ware uitdaging voor de financiële consument."

Het Vlaams parlement lanceerde voorstellen voor een verdere defederalisering van België. Meer autonomie voor Vlaanderen, meer tweeledigheid en meer fiscale bevoegdheden zijn de sleutelwoorden. Marc Maes vraagt zich af of er voldoende goede (ethische) redenen zijn om hiervoor op te komen.

Voor Jef Van Hecken loopt de weg naar vrede over demilitarisering van conflicten, versterking van democratie, versterking van de rol van het internationaal recht in internationale conflicten (in het bijzonder inzake de mensenrechten), bevordering van verzoening. Hij ziet hier "een stevige agenda voor de christelijke arbeidersbeweging".

De gids op maatschappelijk gebied

tijdschrift voor syndicale, culturele en sociale problemen - 10 nummers per jaar

ACW, vzw Vormingscentrum "Ter Munk" - Wetstraat 121 - 1040 Brussel - tel. 02.237.31.11

Res Publica

1999/1

Res Publica bevat een aantal "neutrale" specialistische studies rond uiteenlopende onderwerpen, die dankzij de vele feitelijke gegevens een belangrijke bron zijn voor de studie van het Belgische politieke leven. Volgende thema's worden behandeld: de samenstelling van de regering en het belastingsbeleid, de parlementaire partijcohesie, betogen in België in de jaren '90, de spreiding van de voorkeurstemmen, de regiovorming, het functioneren van de partijbureaus, het voorzitterschap van kamer en senaat.

Res Publica - tijdschrift voor politicologie

Politicologisch Instituut

E Van Evenstraat 2B - 3000 Leuven

Wetenschappelijke Tijdingen

(op het gebied van de geschiedenis van de Vlaanse beweging)

Maart 1999

Het lentenummer bestaat uit drie bijdragen:

Joris Dedeurwaarder beschrijft de figuur van de Gentse hoogleraar Reimond Speleers die volgens hem ten onrechte onderbelicht is gebleven in de geschiedenis van het Aktivisme.

Jos Niewold bewerkte een deel van zijn licenciataatsverhandeling over rechtse jongerentijdschriften rond 1940, m.n. over de Stichting Noord-Nederland-Vlaanderen en haar tijdschrift *Dietse* bijdragen, dat in nationaal-socialistisch vaarwater belandde.

Lode Wils geeft een korte biografische schets van Flor Grammens onder de titel "De man van de daad".

Wetenschappelijke tijdingen op het gebied van de geschiedenis van de Vlaanse beweging. (driemaandelijks)
Vereniging voor Wetenschap
Leuvestraat 29bis - 9320 Erembodegem
(prof. dr. Frans-Jos Verdoodt)

Perspectief

Nr.54 - januari 1999

Met de verkiezingen in aantocht zet het anarchistisch blad in een redactioneel nog eens zijn argumenten tegen het verkiezingssysteem op een rijtje.

Van John R. Dohenv publiceert *Perspectief* een artikel over de grondslagen van het anarchisme en de menselijke natuur (oorspronkelijke titel: *Anarchism at the roots: some psycho-analytic explorations*). Volgens de auteur is het anarchisme gegrondvest in de menselijke natuur, in tegenstelling tot het marxisme, dat voor hem intellectueel aangeleerd wordt. Een goed begrip van de menselijke psyche zal helpen om bewust anarchist te worden.

Einde 1997 - begin 1998 werd Frankrijk overspoeld door een beweging van werklozen. Johnny Lenaerts interviewde Maurizio Lazzarato, één van de stuwende figuren van de beweging, en maakte met hem een balans van de beweging. *Perspectief* brengt nog korte bijdragen o.m. over Ravachol, preventie van criminaliteit, een ontlu-

sterende visie op Che Guevara, de viering van de Oekraïense revolutionaire anarchist Nestor Makhno en kritische beschouwingen over Agalev.

Perspectief - anarchistisch tijdschrift (driemaandelijks)
Libertaire Studiegroep
Kolegemstraat 168 - 9032 Wondelgem

VerZ

Nr. 13 - januari-maart 1999

"Zelfs een intieme aangelegenheid als seksualiteit heeft een ontegensprekelijk maatschappelijke dimensie". Vanuit deze stelling bespreekt *VerZ* het werk van Jean-Claude Guillebaud *De tirannie van het genot*. Een progressief thema als de seksuele revolutie werd gerecupereerd door de propagandisten van de winst en kreeg daardoor een rechtse vormgeving.

Het postmoderne arbeidsethos wordt belicht vanuit een libertair-socialistisch perspectief. *VerZ* vraagt zich af hoe een maatschappij kan functioneren zodat productiviteitswinst aan iedereen ten goede komt.

Verder in dit nummer, kritische beschouwingen bij de "derde weg" à la Anthony Giddens, de huissideoloog van Tony Blair. Het "roze-rood-groenpaars model" wordt ondubbelzinnig verworpen en *VerZ* wil nadenken over een "gauche de la gauche" alternatief.

VerZ staat stil bij de levensloop van de Hongaarse marxistische filosoof Georg Lucacs en besluit dat hij "binnen het kader blijvend van zijn marxistische levensbeschouwing heeft getracht de stalinistische stellingen uiteen te rukken".

verZ (driemaandelijks)
Kempenhof 45, 3500 Hasselt

New Left Review

Nr. 233 - januari-februari 1999

De coalities met sociaal-democraten, communisten en groenen in verschillende Europese landen voor links historische mogelijkheden. Die zwenking naar links valt samen met een economische conjunctuur die gekenmerkt wordt door woelige financiële markten, zenuwachtigheid bij de lance-

ring van de euro, een hoge werkloosheidsgraad en angst voor de hervorming van de welvaartsstaat (met o.m. de pensioenen). In "The New Collectivism: Pension Reform, Grey Capitalism and Complex Socialism" gaat Robin Blackburn in op de problematiek van de hervorming van de pensioensystemen. Hij pleit voor een zeer ruime prefinanciering, voor openbare controle en voor de vervanging van de privé-managers door verantwoordelijke sociale instellingen. Er moeten sociale prioriteiten worden gesteld. Het pensioensysteem wordt door hem ook beschouwd als een bijdrage in het verzet tegen de globaliseringsdruk. De instellingen van het zg. "grijs kapitalisme" zullen de ravage van de vrije markt voortzetten, maar ze kunnen ook bijdragen tot de progressieve socialisatie van de accumulatie.

De andere, kortere bijdragen behandelen de overeenkomst over Noord-Ierland (Brendan O'Leary), de vraag waarom er geen revolutie plaats vond/vindt in de Verenigde Staten (Michael Lind) en de briefwisseling tussen Adorno en Marcuse.

New Left Review (tweemaandelijks)

New Left Review Ltd. - 6 Meard Street - London W1V 3HR

tel. 0171 734 8839 - fax.0171 734 0059

e-mail: newleftreview@compuserve.com

Review

Vol. XXI - Nr. 4 - 1998

Dit is het tweede nummer rond het thema "Staten, markten en samenlevingen: een aparte logica of één enkel terrein?" Review brengt twee bijdragen die opnieuw eerder de probleemstelling schetsen eerder dan antwoorden te bieden. De reeks opent een belangrijk debat voor de sociale wetenschappen.

Volgens de Poolse socioloog en filosoof Waldemar Czajkowski is het mogelijk en wenselijk om een geschiedenistheorie te construeren, gebaseerd op het historisch materialisme van Karl Marx; zoals dit ontwikkeld werd in *Das Kapital*. Dat paradigma bleef betrekkelijk onopgemerkt, alhoewel niet totaal vergeten in de marxistische traditie. Het paradigma was aanwezig als een stel verborgen onderstellingen die dienden herontdekt, zodat een aantal oude ideeën geherformuleerd kunnen worden.

Y. Eyup Ozveren, docent economie aan de Middle East Technical University te Ankara, bespreekt de institutionalistische benadering binnen de economische wetenschap en vraagt zich hoe die

stroming functioneerde en nu nog kan functioneren als een alternatief voor de neoklassieke economie.

Review (driemaandelijks)

Fernand Braudel Center, Binghamton University

P.O. Box 6000, Binghamton NY 13902-6000

tel. 1-607-777-4924 - fax. 1-607-777-4315

e-mail: review@binghamton.edu

South East Europe Review for Labour and Social Affairs

Vol. I - Nr. 4 - sept. 1998

Het blad besteedt veel aandacht aan de Kosovo-crisis. Prof. Milos Nicolice situeert Kosovo gesitueerd in historisch perspectief. Nicolice besteedt ook ruim aandacht aan concrete voorstellen voor een vredelievende oplossing voor de Kosovo-kwestie.

Prof. Fatic onderzoekt de situatie in Montenegro, nog een potentiële conflicthaard.

D. Avramovic, de voormalige gouverneur van de Joegoslavische nationale bank, geeft zijn visie weer op de recente economische ontwikkelingen in Joegoslavië.

De SEER zet de reeks verder over de systemen van sociale zekerheid en begint een nieuwe reeks over sociale bescherming.

V. Boyadiev brengt een bijdrage over de fiscale, economische en sociale gevolgen van de invoering van een nieuw financieel regime (Currency Board Arrangement) in Bulgarije. De auteur gaat in op de verwachtingen van de vakbeweging en doet een aantal concrete suggesties voor samenwerking tussen regering, werkgevers en vakbonden.

Het nummer sluit met bijdragen over mogelijke ontwikkelingen in de industriële relaties, de uitdagingen voor de EU bij een verruiming naar Oost-Europa, en de recente ontwikkelingen in Roemenie.

South East Europe Review for Labour and Social Affairs

(diemaandelijks)

Editor Peter Scherrer

Hans Bockler Foundation,

Bertha von Suttner Platz 1, D 40227 Dusseldorf

tel. 49.211.77780 - fax. 49.211 77784223

e-mail: Peter.Scherrer@boeckler.de

Transfer

Vol. 4 – Nr. 4 – winter 1998:

Working time policy in Europe

Transfer brengt een Engelse vertaling van een artikelenreeks die eerder verscheen in het maandblad van het Instituut voor Economische en Sociale Politiek binnen de Hans Boehler Stichting. In de bijdragen vragen de auteurs zich af of de vakbeweging zich al te defensief opstelt in de kwestie van de arbeidstijd; wat de bijdrage kan zijn van een innoverende politiek inzake werkloosheid; en of de bal inzake nieuwe vormen van flexibiliteit en arbeidstijd in het kamp van de werkgevers ligt.

Een vernieuwde beleid inzake arbeidstijd kan nog steeds een belangrijke rol spelen bij het wegwerken van de werkloosheid in Europa, wordt geconcludeerd, waardoor meteen ook het Europees sociaal model wordt versterkt.

Transfer neemt ook de situaties in Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland, Denemarken, Zweden en Finland onder de loep.

Transfer - European Review of Labour and Research
(driemaandelijks) European Trade Union Institute - Emile
Jacqmainlaan 155, 1210 Brussel,
tel. 02.224.04.97 - fax. 02.224.05.13

Alternatives Sud

Rapport de genre et mondialisation des marchés. Vol V (1998) 4

Over heel de wereld laat de vrouwenbeweging haar stem horen en legt de vinger op de wonde, nl. het voortbestaan van fundamentele ongelijkheidsverhoudingen tussen de geslachten.

De wereldeconomie transformeert zich en het Noorden dringt aan het Zuiden één enkel economisch groeimodel op in functie van de huidige vereisten van de kapitalistische economie. Binnen dit kader is het noodzakelijk om de specifieke kenmerken van de genderrelaties te onderzoeken. Mannelijke en vrouwelijke rolpatronen worden niet enkel bepaald door gedifferentieerde biologische karakteristieken maar evolueren op uiteenlopende wijze naargelang de maatschappelijke, culturele en economische situaties

De bijdragen in dit dossier handelen over de mondialisering, sekse en arbeid, sekse en macro-economie, gendermacht in het neoliberale tijdperk, enz. De bijdragen belichten uiteenlopende situaties in Azië en Afrika.

In de rubriek "Documents" wordt o.m. aandacht geschonken aan de "Verklaring van de rechten van de mens in de optiek van de gelijkheid tussen de geslachten." Het gaat om een verklaring opgesteld door het Latijns-Amerikaans en Caribische comité voor de verdediging van de rechten van de vrouw, die zou voorgelegd worden aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Alternatives Sud (driemaandelijks)
Centre Tricontinental – Louvain-la-Neuve
tel. 010.45.08.22 – fax. 010.45.31.52
L'Harmattan, 5-7 rue de l'Ecole Polytechnique
75005 Paris - France

(Jos Wolles)